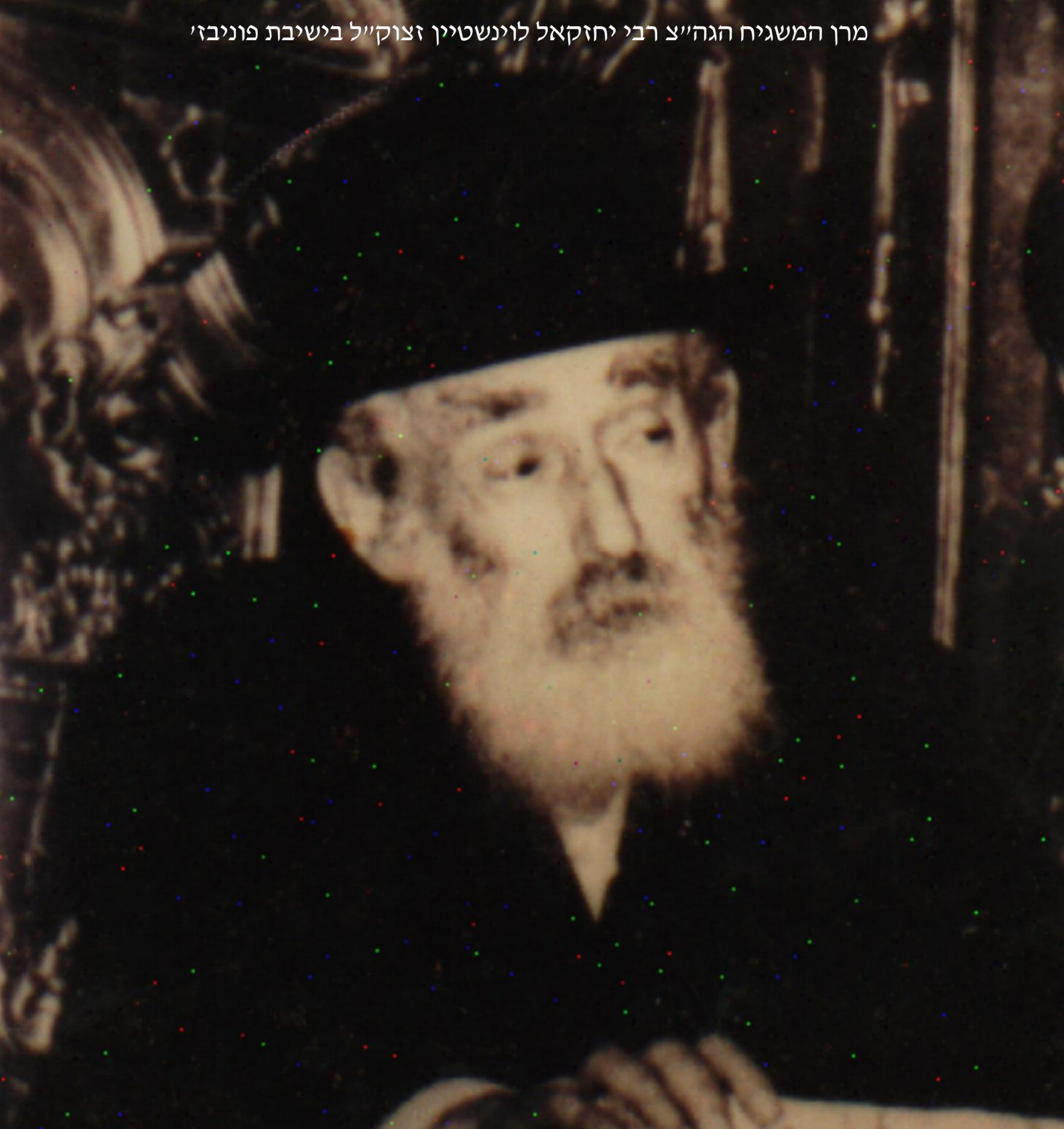

מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצוק"ל בישיבת פוניבז'

גילוי יחוד ה'

במלחמת ששת הימים

גילוי יחוד ה' במלחמת ששת הימים ודברי המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בביאור מלחמת ששת הימים

- הרמח"ל: הקב"ה לא כפוף לחוקים שחקק • מקורות בתנ"ך ליסוד זה • יסוד הדברים נאמרו גם בתורה
 - דעת מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל • ניסי הסכמת האו"ם בשנת תש"ח • ניסי מלחמת
 - השחרור • האמונה בניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכו' – אפשר להתחזק בה דווקא בארץ ישראל
 - ניסי מלחמת ששת הימים • דעות נגדיות • איך יתכן שגדולי ישראל יטעו בדברים האלו שהם יסודי הדת
- אזהרה שלא להימשך אחרי החילונים במה שאסרה תורה

תפעל בו, ורבו פשעיד מה תעשה לו"; ואז נאמר (וימיהו ג, ט),
"יבוקש את עון ישראל ואיננו וגו' כי אסלח לאשר
אשאיר"; וכן נאמר (ישעיה מה, יא), "למעני למעני אעשה, כי
איך יחל"; (שם מה, כה) "אנכי אנכי הוא מוחה פשעיד למעני
וחטאתיד לא אזכור". וכן נאמר (זכריה ג, ט) "ומשתי את עון
הארץ ההיא ביום אחד".

"זאת נחמתנו בענינו, כי לא על מעשינו יפקוד, ולא
לזכותנו ימתין, או מחסרון מעשים יחליפנו ח"ו, אלא
מפני השבועה אשר נשבע לאבותינו, והברית אשר כרת,
הנה אפילו אם לא יהיה זכות בישראל - כשיגיע עת מועד,
יום נסתם בלבנו, הנה על כל פנים יושיענו ודאי, כי אדון
כל הוא, ויכול לעשות כן כשהוא רוצה". עכ"ל.

מקורות בתנ"ך ליסוד זה

מעבר למקורות שהביא הרמח"ל, יש עוד הרבה מקורות
ונביא קצת מהם:

יחזקאל (פרק טז נט): "כי כה אמר א-דני ה' וְעֲשִׂיתִי אוֹתָךְ
כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתָ אֲשֶׁר בָּזִית אֶלָּה לְהַפֵּר בְּרִית: (ס) וְזָכַרְתִּי אֲנִי
אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ וְהִקְמוֹתִי לְךָ בְּרִית עוֹלָם:
(סא) וְזָכַרְתָּ אֶת דְּרָכֶיךָ וְנִכְלַמְתָּ בִּקְהֻלָּתָךְ אֶת אֲחֻזְתְּךָ
הַגְדֹּלוֹת מִמֶּנִּי אֶל הַקְּטָנוֹת מִמֶּנִּי וְנִתְּתִי אֶתְּךָ לְךָ לְבָנוֹת
וְלֹא מִבְּרִיתְךָ: (סב) וְהִקְיִמֹתִי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וְיָדַעְתָּ כִּי
אֲנִי ה': (סג) לְמַעַן תִּזְכְּרִי וְבִשְׁתָּ וְלֹא יִהְיֶה לְךָ עוֹד פֶּתַח־חֹן פֶּה
מִפְּנֵי כְלֻמָּתֶיךָ בְּכַפְרִי לְךָ לְכָל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ נֶאֱמַר אֶתְּךָ ה'".

הרמח"ל: הקב"ה לא כפוף לחוקים שחקק

דברי הרמח"ל (וכינו משה חיים לואטו זצ"ל, מגדולי המקובלים, בדורו של
האור החיים הקדוש) בדעת תבונות, על גילוי יחוד ה' בזמן
שהקב"ה עוזר לעם ישראל בלי שום זכות. וז"ל: "ואמנם
המאמין ביחוד ומבין ענינו, צריך שיאמין שהקב"ה הוא
אחד יחיד ומיוחד, שאין לו מונע ומעכב כלל ועיקר בשום
פנים ובשום צד, אלא הוא לבדו מושל בכל. לא מבעיא
שאין רשות נגדו ח"ו, אלא הוא עצמו בורא הטוב והרע,
כענין הכתוב (ישעיה מה, ז), "יוצר אור ובורא חושך עושה
שלום ובורא רע, אני ה' עושה כל אלה"; שאין אחר
תחתיו שיהיה לו שליטה בעולם, דהיינו שאין שום שר
ולא שום כח שני, כמו שחשבו עובדי עבודה זרה. ולא עוד,
אלא שהוא לבדו משגיח על כל בריותיו השגחה פרטית,
ואין שום דבר נולד בעולמו אלא מרצונו ומידו - ולא
במקרה, ולא בטבע, ולא במזל; אלא הוא השופט כל
הארץ וכל אשר בה, וגוזר כל אשר יעשה בעליונים
ובתחתונים, עד סוף כל המדרגות שבכל הבריאה כולה.

"ומעוצם יחוד שליטתו הוא, שאין לו שום הכרח וכפיה
כלל, וכל סדרי המשפט וכל החוקים אשר חקק - כולם
תלויים ברצונו, ולא שהוא מוכרח בהם כלל. הנה כשרוצה
- משעבד רצונו, כביכול, למעשי בני האדם, כענין ששינו
(אבות פ"ג, יט) "והכל לפי רוב המעשה"; וכשהוא רוצה - אינו
חושש לכל המעשים, ומיטיב בטובו למי שרוצה, וכמו
שאמר למשה רבנו ע"ה (ברכות ז ע"א) "וחנותי את אשר אחון
- אע"פ שאינו הגון". וכבר נאמר (איוב לה, ו) "אם חטאת מה

בְּקִרְבּוֹ: (יג) אָפְנוּ בַדָּבָר וְאוֹרְשָׁנוּ וְאַעֲשֵׂה אֶתֶּךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: (יד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי הַעֲלִיתָ בְּכַחֲךָ אֶת הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ: (טו) וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי אֵתָה ה' בְּקִרְבָּהּ הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִין בְּעֵין נִרְאָה אֵתָה ה' וְעֵינֶיךָ עִמָּד עֲלֵהֶם וּבַעֲמָד עִנָּה אֵתָה הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבַעֲמֹד אֵשׁ לַלַּיְלָה: (טז) וְהִמָּתֶה אֶת הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שְׁמֶיךָ לֵאמֹר: (טז) מִבְּלָתִי יִכְלֹת ה' לְהִבְיֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר: (יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹחַ אֲדֹנָי כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: (יח) ה' אֶרֶץ אֲפִים וְרֹב חֶסֶד נִשְׂא עֵינָיו וְכָשַׁע וְנָקָה לֹא יִנָּקָה פֶקֶד עֵינָיו אֲבוֹת עַל בָּנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רִבְעִים: (יט) סֶלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כַּגְּדֹל חֶסֶדְךָ וְכַאֲשֶׁר נִשְׂאָתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֵּה: (כ) וַיֹּאמֶר ה' סִלַּחְתִּי כְּדִבְרְךָ."

באי הארץ

דברים (פרק ט ז): "אֵל תֹּאמַר בְּלִבְכֶּךָ בְּהַדֹּף ה' אֶל־לִהְיֹת אִתָּם מִלְּפָנֶיךָ לֵאמֹר בְּצַדִּיקְתִּי הִבִּיאֵנִי ה' לְרִשְׁתָּהּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבִרְשָׁעֵת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה ה' מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ: (ח) לֹא בְצַדִּיקְתֶּךָ וּבִישׁוֹר לִבְכֶּךָ אֵתָה בָּא לְרִשְׁתָּהּ אֶת אֶרֶץ כִּי בִרְשָׁעֵת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה ה' אֶל־לִהְיֹת מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ וּלְמַעַן הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לֵיכָחֵק וּלְיִצְחָק: (י) וַיִּדְעָתָה כִּי לֹא בְצַדִּיקְתֶּךָ ה' אֶל־לִהְיֹת נִתֵּן לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי עִם קִשָּׁה עָרַף אֵתָה: (יא) זָכֹר אֵל תִּשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת ה' אֶל־לִהְיֹת בַּמִּדְבָּר לָמֶן הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵצְאָתָה מִצְרַיִם עַד בְּאֵכָם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמֶּרֶס הַיִּיטָם עִם ה'."

תהלים (פרק קטו א): "לֹא לָנוּ ה' לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֶסֶדְךָ עַל אֱמֻנָתְךָ: (ב) לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיזָה נָא אֶל־לִהְיֹתָם: (ג) וְאֶל־לִהְיֵנוּ בְּשִׁמְיִם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה."

מִרְוֵן הַמִּשְׁגִּיחַ הַגֵּה"צ רַבִּי יַחֲזִקְאֵל לוֹינְשְׁטֵיין זצ"ל

רקע על המשגיח

הרב יחזקאל לוינשטיין (נולד בשנת תרמ"ה, נפטר י"ח באדר ה'תשל"ד; 1885 - 1974) היה מגדולי בעלי המוסר הבולטים במאה ה-20, שימש כמשגיח הרוחני של ישיבות מיר, לומזיה-פתח תקווה, וישיבת פוניבז'.

כל דבריו דברי קבלה

בהקדמה לספר אור יחזקאל (חלק א, מכתבים) הובאה עדות

יחזקאל פרק כ, כל פרק זה מדבר רק בנושא זה, שהדור שהיו במצרים היו עובדי ע"ז ולכן חייבים כליה, והקב"ה הציל אותם למען שמו, והוציאם ממצרים. ואח"כ אלו שיצאו ממצרים חטאו בחטא העגל ולכן היו חייבים כליה, והקב"ה הציל אותם למען שמו, ולא הרג אותם בפעם אחת. ואח"כ הדור השני היו חייבים כליה, והקב"ה הציל אותם למען שמו והביא אותם לא"י. ואחר כך גלו ואח"כ שוב חייבים כליה, והקב"ה חלקם מכלה וחלקם מציל אתם, ומביאם שוב לא"י למען שמו. וזה בדורינו, אולם אנו מקצרים כאן להביא רק מה שנוגע לדורינו:

(מג) "וַיִּדְעָתָם כִּי אֲנִי ה' בְּהִבְיֹאִי אֶתְכֶם אֶל אֶדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׂאָתִי אֶת יְדֵי לְתֹת אוֹתָהּ לְאַבְוֹתֵיכֶם: (מג) וְזָכַרְתֶּם שֵׁם אֶת דְּרָכֵיכֶם וְאֵת כָּל עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר נִטְמַאתֶם בָּם וּנְקֻטָּתֶם בְּפָנֵיכֶם בְּכָל רְעוּתֵיכֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם: (מז) וַיִּדְעָתָם כִּי אֲנִי ה' בַּעֲשׂוֹתֵי אֶתְכֶם לְמַעַן שְׁמִי לֹא כְדִרְכֵיכֶם הָרָעִים וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל נָאִם אֶל־דְּנִי ה'."

יחזקאל (פרק לו כט): "וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְקִרְאֵתִי אֶל הַדָּג וְהִרְבִּיתִי אוֹתוֹ וְלֹא אֶתֶן עֲלֵיכֶם רָעַב: (ל) וְהִרְבִּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וְתִנּוּבֹת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרֶף רָעַב בְּגוֹיִם: (לא) וְזָכַרְתֶּם אֶת דְּרָכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים וּנְקֻטָּתֶם בְּפָנֵיכֶם עַל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַל תוֹעֲבוֹתֵיכֶם: (לב) לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עָשָׂה נָאִם אֶל־דְּנִי ה' וַיִּדְעוּ לָכֵם בּוֹשׁוּ וְהִפְלִמוּ מִדְּרָכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל."

יסוד הדברים נאמרו גם בתורה

יסוד זה נאמר כמה פעמים, שיש מידה שמכפר ונותן ישועה לכלל ישראל, על אף שחטאו.

בעגל

שמות (פרק לז יב): "לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהַרְגֵם אֹתָם בְּהָרִים וּלְכַלֵּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אָפֶךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לַעֲמֹךְ: (יג) זָכֹר לְאַבְרָהָם לֵיכָחֵק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּדִבְרֵךָ וּתְדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבָּה אֶת זִרְעָכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֶּן לְזִרְעָכֶם וְנִחְלוּ לְעַלְמִם: (יד) וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּר לַעֲשׂוֹת לָעַמּוֹ."

במרגלים

במדבר (פרק יד יא): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עַד אֵנָּה וְנֶאֱזַנִּי הָעָם הַזֶּה וְעַד אֵנָּה לֹא יֶאֱמִינוּ בִּי בְּכָל הָאֱתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי

ניסי הסכמת האו"ם בשנת תש"ח

אין הסבר על פי דרך הטבע – להסכמת האו"ם להקמת מדינת ישראל

באור יחזקאל ח"א (מכתב מ"ג) וז"ל: יום א' לסדר ויגש, ז' חנוכה תש"ח:

מה מאד נגלה הוא לראות כי הנהגת ה' עם ישראל לא ע"פ דרך הטבע רק הכל למעלה מהטבע, יען כי מצבנו ותקוננו הוא הכל השגת התקרבות ודבקות בה' יתברך אשר למעלה מהטבע ומהזמן, ביותר עם העיר אשר עיני ה' א-לקים בה וכו', **מי הוא אשר היה בידו לאמר כי יתכן להשיג בעת כזו הסכמה מכל מלכות העולם - מלכות ישראל... עכ"ל.**

באור יחזקאל ח"א (מכתב מ"ג) וז"ל: אייר תש"ח...

מי יתן לקחת חלק בצערן של ישראל (ה' אז באמצע מלחמת השחרור) ר"ל להיות נושא עמהן, מה נורא הענין, כל ד' מיתות ר"ל גורלנו, מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים וכו' משפטיך תהום רבה...

... הנה חז"ל אומרים (פס"ר פ"ט ד') שה אחד בין שבעים זאבים, מי הוא אשר ה' אומר כן על האומות בימים הקדמונים? על דייטשלאנד כי גם הוא מן הזאבים, או על ענגלאנד אשר היא נקודת דעמאקרטיע, ומי מדבר על האמריקאית, אבל בעת אשר השייט מראה לנו הנהגתם כעת, כי כולם באמת פרצוף אחד להם, כמו שנאמר (שנח פ"ט) הר סיני - שירדה שנה לאומות, כמו שאומר הרמב"ם ז"ל כי מעת מתן תורה כי כולם רודפים אותנו מפני קנאת הדת - אגרת תימן להרמב"ם ז"ל, ואין לך זמן מאז שנתנה תורה זו עד זמננו זה שכל מלך עכו"ם גובר או מכריח או מתגבר או אונס, שאין תחלת כונתו ודעתו לסתור תורתנו ח"ו ולהפוך דתנו באונס בנצחון ובחרב, כמו עמלק וסיסרא וסנחריב וטיטוס ואדריינוס והרבה כיוצא בהם וכו', ובשביל זאת נקרא ד' ית' "נורא" כי ההשגחה אשר הוא עושה לעם ישראל בכל עת ושעה אשר אינו נותן אותנו לטרף לשיניהם, וכאשר רואים אופן חושי בירור השנאה, זה הוא אשר אוהב אותנו ורוצה לברר לנו האמונה וההשגחה החושית, כן ע"ד הדעקלעראציע אמרנו זאת, כי מברר לנו כי **ההתעוררות אשר הי' (הסכמת האו"ם) לא כאשר חשבו השוטים הע"ה - כי הי' הסיבה מצד אהבת האומות, ומצד המפלגה הציונית, רק התעוררות העליונה... עכ"ל.**

המשגיח זצ"ל שכל דבריו הם דברי קבלה איש מפי איש, וז"ל: "שמענו מפיו כי כל דבריו דברי קבלה הם, שקיבל מרבותיו דור אחר דור והם בנו וחתנו של הסבא זצ"ל, הסבא זצ"ל, גאון ישראל ר' ישראל סלנטר זצ"ל, ר' זונדל זצ"ל, ר' חיים מואלאזין זצ"ל, הגאון זצ"ל, והי' מוסיף כי כל דבריו הם בבחינת מדמין מילתא למילתא ביסודות אלו המקובלים". עכ"ל.

מרן החזו"א: הוא ממשש אמונה בידיים

בספר מעשה איש (חלק ג, עמוד קעו) הביא סיפור שבו הגדיר מרן החזו"א איש את מרן המשגיח זצ"ל, וז"ל: "מרן החזו"א איש הגדיר פעם את שלושת בעלי המוסר שפעלו והשפיעו באותה תקופה. על הרב דסלר אמר שיש לו אמונה **בראש** - שהיה בעל מחשבה עצום. על ר' אליהו לאפיאן אמר שיש לו אמונה **בלב**. ועל ר' יחזקאל לעוונשטיין אמר שיש לו אמונה **בידיים** - הוא ממשש אמונה בידיים (מהגה"ל רבי שלמה וולכה שליט"א). עכ"ל.

הרב שך זצ"ל: העובד ה' הכי גדול שראיתי מימי

הרב שך הכירו כבר מתקופת ישיבת קלצק. הרב שך אמר לתלמידי הישיבה: "אל תחשבו שלפני מלחמת העולם היו הרבה אנשים כמותו, כבר אז באותו דור דעה, היה המשגיח מן היחידים!" (תלמידו הרב מאיר הייזלר בשנתון קול התורה תשס"ו עמ' ל"ו). בהספדו עליו בשעת ההלויה, אמר ש"המשגיח הוא העובד ה' הכי גדול שראיתי מימי".

יחוד השם במשנת המשגיח

יסוד זה של ישועת ה' בלי שום זכות אומצו ונתפרסמו ע"י המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין זצ"ל אחרי מלחמת השחרור ואחרי מלחמת ששת הימים, ואמר אז שכעת נתגלה יחוד ה' שהקב"ה עזר לעם ישראל בלי זכות.

והריני מעתיק ליקוט של מאמרי המשגיח הצדיק ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בחשיבות הקמת המדינה ומלחמת השחרור (שנת תש"ח), ומלחמת ששת הימים (שנת תשכ"ז), ושזה יסוד של אמונת היחוד שהקב"ה עוזר לעם ישראל גם במצב שלא שומרים תורה.

(התודה והברכה להגר"ח פרידמן שליט"א, שליקט מאמרים אלו, ונתן לנו הזכות הקדושה לפרסמם).

גילוי יחוד ה' במלחמת ששת הימים ❖ ה

נעשים רשם חזק על לבי כאשר הדברים מחייבים
בירורים אמיתיים כמו שהי' אמיתיים אז לכל רואיהם.
ועתה ב"ה כאשר זכיתי לזאת אני אומר יתן ה' שיהי'
בידי לחזק את עצמי תמיד בדברים אלו כענין שאמרו
הראשונים כי השמר לך פן תשכח הרי זו מצות לא תעשה
(דכינו יונה עבר ג' כ"ז). עכ"ל.

ניסי מלחמת ששת הימים

שאלה: האם מלחמת ששת הימים היתה ניסים מהקב"ה,
או שמכיון שעם ישראל לא עשו תשובה בע"כ זה
מהסט"א, או שהציווינים עשו את זה?

תשובה: בודאי שזה ניסים מהקב"ה וזה מזכיר את ימות
המשית, ונותן תקוה ובטחון בגאולה השלימה, ומה שזה
נעשה למרות שלא היו ראויים, הוא משום הנהגת יחוד ה'.

הניסים במלחמת ששת הימים – היו משום שהקב"ה נגלה לישראל קימעה קימעה קודם הגאולה

אור יחזקאל (ח"א עמוד שט"ז, מכתב תל"ז) וז"ל:

א' מסעי תשכ"ז (וכ"ז תמוז תשכ"ז). מיד אחרי הניסים שעשה הקב"ה לישראל
ב"מלחמת ששת הימים".

החיים וברכה לכבוד וכו' אחדשה"ט

קבלתי מכתבך היקר עם ברכתו הטובה תהי' מבורך
מברכתך הטובה. ע"ד ההתעוררות הגדולה אשר הי'
במדינתכם וביותר בישיבתכם ע"ד הניסים הגלויים אשר
הראה לנו [במלחמת ששת הימים שבחודש שקדם לו]. כי
כמדומני כי אין לכם לשער כפי אשר מוסרים לנו מקום
הניסים אשר הי' נגלה ונראה לעיני כל, אף להפוקרים ח"ו
כולם צועקים ניסים ניסים, אך כנראה כי כל זה הוא עוד
מהלשון שבילקוט על ישעיה ל"ה, יששום מדבר וציה
מה הקב"ה עושה נגלה עליהם "קימעה" "קימעה". יתן
ד' שנהי' אנחנו וכל בית ישראל מהזוכים "המה יראו
כבוד ה'". עכ"ל.

ספר הנקרא "קובץ ענינים" - שהשמיע מרן המשגיח
שליט"א (הגה"צ רבי יחזקאל לוינסקי זצ"ל) בישיבת פוניבז', בימי
אלול תשכ"ז – תשרי תשכ"ח (הכתובת להשיג: אצל
(משגיח פוניבז' כיום. - הגה"צ רבי) אליעזר גינזבורג
ישיבת פוניבז' בני-ברק). והוא בן 72 עמודים.

ניסי מלחמת השחרור

מה שארץ ישראל נשארה בידינו לאחר מלחמת
השחרור – הוא ניסים גדולים, ואינו מדרך הטבע
כלל

באור יחזקאל ח"א (מכתבים, מכתב נ"ד) וז"ל: א' דר"ח תמוז
תש"ט... כן עלי להודיע, כי כל מה ששמענו בחו"ל ע"ד
החסדים אשר עשתה ההשגחה עם ארצינו הק', הנה זו
הוא רק מעט מן המעט אשר שמעתי פה, כולם בפה אחד
מלאים מהניסים ומהחסדים שונים אשר הי' פה
בירושלים, הנה גם בעבודתנו לא עזב אותנו ההשגחה
העליונה.

אתמול ניתנו לקבורה בירושלים את האפר רחמ"ל
ועצמות הקדושים מאוסטריי, אומרים כי זאת משני
מאות אלפים נשרפים, יפקוד ד' ית' את התמימים האלו
וינקום את נקמת דם עבדיו. עכ"ל.

באור יחזקאל ח"א (מכתבים, מכתב נ"ה):

יום א' בלק תש"ט ירושלים. שמח אני כי זכיתי לחזור
לארצינו הק' ואני שבע רצון ממצבי, וב"ה לא חסר לי
שום דבר, מי יתן שיזכו כל ידידי ואוהבי לבוא לארצינו
הק', מפני דוחק העת קצרתי בכתיבתי מלהודיע לידידי
את אשר על לבי, את אשר שמעתי בבואי לפה מהחסדים
הגדולים אשר עשה ה' יתברך עם עמו ועם ארצנו הק', כי
לא הי' שום מקום בטבע שיהי' נשאר המקום בידינו
רחמ"ל, רק רחמי שמים נתן לנו שארית ופליטה, וזה
נותן לנו תקוה ובטחון על העתיד. עכ"ל.

האמונה בניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכו' - אפשר להתחזק בה דווקא בארץ ישראל (ומכמה סיבות)

באור יחזקאל (מכתבים, מכתב נ"ו): ג' עקב תש"ט

כבוד ידידי וכו' אחדשה"ט

זכרתי ימים מקדם כי בעת אשר הייתי מתבונן בהחסדים
אשר השגנו כמו י צ י א ת מצרים קריעת ים סוף כיבוש
הארץ הייתי חושב מי יתן אם הייתי אל מקום המעשה
בארצנו הק' - הי' כל הענינים האלו אצלי בגדר חוש,
ובכלל הייתי אומר כי מקום חו"ל אינו מסוגל כ"כ שיהי'

[הכתורות מא.ה.ה. הם].

א. חובת ההכנה לאלול שלאחר נס ההצלה [עמוד ג - ד].

ניסי מלחמת ששת הימים – היו נס גדול כימות המשיח, ולא היו ניסים כאלו לעינינו קודם לכן

חושבני וברור אצלי הדבר שחובת ההכנה באלול של השנה הזאת מוכרחת להיות במדרגה לגמרי אחרת מאשר בשנים אחרות. **כולם מדברים על כך כי רואים במוחש כי המצב לגמרי אחר. כולם אומרים כי אלה הם ימות המשיח. בלי ספק רואים את כל אשר התרחש לעינינו...**

[עמוד ד:] לפיכך יש לנו לומר שלאחר הנסים והנפלאות שעברו עלינו, הרי זה מחייב לאמונה, לבהירות, למצב לגמרי אחר. וכל התגלות, כל ידיעה, פירושה כמו שרש"י ז"ל אומר (דברים י"א): וידעתם היום - תנו לב לדעת להבין ולקבל תוכחתו - ובלי זה לא נקראה זו בגדר ידיעה.

הרי היו לנו נסים כאלה שכל העולם כולו עומד ומשתומם, וכבר אמר מרן הרב שליט"א (הגאב"ד דפוניבז') כי היתה להם ממש תכנית השמדה, להשמיד את כל היהודים כאן... זה בלי ספק נס עצום ונורא... עכ"ל.

שיחה ב. [ד' תבא - ט"ו אלול תשכ"ז, עמוד ל"ב - ל"ה:]

תכלית כל הבריאה וכל הששת אלפי שנים – להכיר ביחוד ה'

מצות היום בר"ה: "אמרו לפני מלכיות - שתמליכוני עליכם". יסוד ענין ה"מלכיות" הוא יחוד ה'.

בענין היחוד האריך בס' דעת תבונות (לכינו הרמח"ל). וכתב "שלא די שהוא מתברר לנו, אלא שחייבים אנחנו להשיב אל לבנו הידיעה הזאת, לתקוע אותה בלבבנו בשוב גמור בלי שום פקפוק כלל. והוא מה שמצונו מרע"ה מפי הגבורה "וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'". ופי עליון מגיד בעצמו ומודיע כי כל הנלקט מכל מסיבותיו הגדולות אשר הוא מתהפך בעולמו, הוא גילוי יחודו הגמור הזה, כענין אמרו (דברים ל"ג ל"ט) "ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי", ומקרא זה נאמר אחר שכלל כל סיבוב הגלגל, שהיה עתיד ומזומן להיות סובב בעולם, שנכלל הכל בדברי השירה ההיא של האזינו, וכמו שפשטן של כתובים עצמן מוכיח, והנה חותם החזון שלו - חתם בלשון הזה: "ראו עתה כי אני אני הוא וגו'". ובדברי הנביא ישעיהו נתבאר בהדיא (ישעיה מג, י יא), "למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא, לפני לא נוצר אל ואחרי

לא יהיה. אנכי אני ה' ואין מבלעדי מושיע", וכמו שכתוב (ישעיה מג, ח), "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים... ותכלית כל ההצלחה שהוא מבטיח לישראל הוא התברר יחודו לעיני הכל. ודבר זה נזכר פעמים אין מספר בדברי הנביאים ע"ה (ישעיהו כ, יא), "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא"; (זכריה יד, ט), "והיה ה' למלך וגו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"; (נפניה ג, טו), "כי אז אהפוך אל עמים לקרוא כלם בשם ה' לעבדו שכס אחד". וסוף דבר, הלא זה עדותנו בכל יום תמיד (דברים ו, ז), "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". עכ"ל הרמח"ל.

ענין היחוד דבר גדול הוא למאד, עד שהמכוון בכל ההנהגה בשית אלפי שנים הוא להורות דבר זה, וזוהי ההתגלות של זמן העתיד שיתגלה לעין כל עוצם יחודו ית', ושלוה כוונה כל ההנהגה שבכל הדורות. וזוהי עדות ישראל שבכל יום. ועל כן אין מספיק לנו בירור הדבר אלא "נחייבנו להשיבה אל לבנו ולתקוע אותה בלבבנו בלי שום פקפוק כלל".

עיקר האמונה ביחוד ה' אינו רק שה' אחד ואין זולתו – אלא שאינו משועבד אפילו לחוקים שחקק

ולכאורה ענין היחוד פשוט הוא, שהבורא ית' הוא אחד ודאי ואין זולתו. אולם יש בדבר זה ענין יותר עמוק -

המשך לשון הרמח"ל "ואמנם עיקר הידיעה הזאת היא לאפוקי ממני סברות רעות הנופלים בלבבות בני אדם... הנה העובדי עבודה זרה היו משני מינים... הדעת הרביעית היא דעת גויי הארץ האומרים, חטא ישראל, אין ישועתה לו בא-להים סלה, ח"ו, "כסף נמאס" קראו להם. כי הקב"ה בחר בהם ונתן להם הבחירה בידם להיות צדיקים או רשעים, והם הרשיעו לעשות, ומנעו ממנו ית', כביכול, שיוכל להטיב עוד להם, כענין (דברים ל"ג, יא), "צור ילדך תשי", והוכרח לעזוב אותם ולהחליפם באומה אחרת ח"ו, מפני שאי אפשר להושיעם. ואורך הגלות מורה לכאורה על זה, ומפחיד הלבבות שאינם חזקים באמונה האמיתית". עכ"ל הרמח"ל.

טעויות מטעויות שונות עלולים אליהם בני האדם בענין היחוד.

המשך לשון הרמח"ל "ואמנם המאמין בייחוד ומבין עניינו, צריך שיאמין שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, שאין לו מונע ומעכב כלל ועיקר בשום פנים ובשום צד, אלא הוא לבדו מושל בכל... ומעוצם יחוד שליטתו הוא שאין לו שום הכרח וכפיה כלל, וכל סדרי המשפט וכל

זכות מעש"ט, היכן עונש החטא, כי אמיתות ההנהגה אינה תלויה אלא ברצונו ית'. עכ"ל ב"קובץ עניינים".

ספר הנקרא "קובץ עניינים" - שהשמיע מרן המשגיח שליט"א בישיבת פוניבז' בעת הצרה, המלחמה והישועה, אייר סיון תשכ"ז. [הכחזרת להשיג אלל אליעזר גינזבורג ישיבת פוניבז' בני-צוק]. והוא 47 עמודים בינתיים העתקתי רק הקיצור שהובא בבחר ה' בציון. מתוך מה שהביא בהתקופה הגדולה ח"א עמוד 12].

"האל"ף בעת כזו הוא להכיר שזה מעשה ה', לא מקרה" (עמ' ז). "השמחה באה לבית ישראל, מספרים שבירושלים רקדו ברחובות כשנודעה הישועה הגדולה, אנשים החלו להתעורר לאמונה ע"י הפלאים שנתעוררו. מהם אומרים שהלב מתקרב לאמונה, רצים לחנות לקנות ספרי תהילים עבור החיילים לפי בקשתם, אנשים התעוררו לחזור לקיום מצוות. ניסים ונפלאות בפי הכל... כנראה שהניסים והנפלאות שאירעו עמנו, ניתנו לנו לאות להתחזק בישועת ה', לצפות ולהתכונן לגאולה השלמה שתבא במהרה בימינו". (עמ' יט). "היו שערורו שהיה לנו להרחיב הדיבור בניסי הש"י ונפלאותיו וחסדו וישועתו עמנו, והצדק אתם". (עמ' כד). "המצב נראה ולבי אומר לי, שזמנים מיוחדים באים, רשעי הגוים אינם שותקים, וגם הסברא נותנת שהבורא לא עשה מאורעות פלא שעברנו, כדי שיעברו בשיגרא. הבורא רוצה לעשות משהו. הנסים הגלויים שראינו לא לחינם באו. הקב"ה נותן לנו להתחזק באמונה ובטחון, כדי שעל ידי זה נוכל לעבור ניסיונות ומשברים וצריך חיזוק וה' יהיה בעזרנו". (עמ' לד). השי"ת עשה עמנו נפלאות עד שאין הפה יכול לדבר, ואין לשער מה שנעשה עמנו, עם הכלל ועם היחידים. הרוצה להתחזק שהשי"ת מכירו ויודעו בפרטות ומשגיח עליו ביחידות, יכול להראות לעצמו ניסי ה' ונפלאותיו עם יחידים מהלוחמים. נפלאות נעשו להצלת יחיד. מי יודע מה מכיון השי"ת בזה, ואם הכוונה לחזקנו לקראת ביאת משיח צדקנו, או כוונות אחרות". עכ"ל ר' יחזקאל לוינשטיין.

עדות בעל ה"בזאת תדעון" - על השקפת הגר"י לוינשטיין זצ"ל, ועל גלגול הסיבות שהביאו למהפך שקרה אח"כ בישיבת פוניבז', ע"י הרב שך זצ"ל שהפכה קרוב לשיטת סטמאר

בספר "בזאת תדעון כי א-ל חי בקרבכם" (למורנו הג"ר יצחק בנדין שליט"א, עמ' 5): "בהגיע לישיבת פוניבז' אייר תשכ"ח, שנה

החוקים אשר חקק - כולם תלויים ברצונו, ולא שהוא מוכרח בהם כלל. הנה כשרוצה - משעבד רצונו, כביכול, למעשי בני האדם, כעניין ששינוי (אבות פ"ג, יט), "והכל לפי רוב המעשה"; וכשהוא רוצה - אינו חושש לכל המעשים, ומטיב בטובו למי שרוצה, וכמו שאמר למשה רבנו ע"ה (בדברים ז, א), "וחנותי את אשר אחון - אע"פ שאינו הגון". עכ"ל הרמח"ל.

גם זאת נכלל בענין היחוד השלם, שאפילו חוקי התורה שהוא ית' חקק אינו הכרח לו, וברצונו אינו תלוי בה כלל, כל זה מחייב ענין היחוד, אע"פ שאינו מובן לנו, שהרי התורה מאתו ית' היא, מ"מ נכלל הוא זה בענין היחוד, כי איננו יודעים מהו ענין יחודו ית' ומה ענין המשפט ורצונו ית'.

ומטעם זה, ניסי מלחמת ששת הימים - היו אפילו שלא היו ראויים, ומכאן הבטחון והתקווה לגאולה השלימה

המשך לשון הרמח"ל "זאת נחמתנו בעניינו, כי לא על מעשינו יפקוד, ולא לזכותנו ימתין, או מחסרון מעשים יחליפנו ח"ו, אלא מפני השבועה אשר נשבע לאבותינו והברית אשר כרת. הנה אפילו אם לא יהיה זכות בישראל - כשיגיע עת מועד, יום נסתם בלבנו, הנה על כל פנים יושיענו ודאי, כי אדון כל הוא, ויכול לעשות כן כשהוא רוצה". עכ"ל הרמח"ל.

בחז"ל מובא ש"דור שכולו חייב" מסוגל לביאת המשיח. כולו חייב הלא זה לכאורה היפך רצונו ואעפ"כ זו סיבה לגאולה, זהו כח היחוד. הנה ראינו לפני זמן-מה שהשי"ת עשה עמנו נפלאות גדולות הראויות להעשות לצדיקים, ואיך נעשו בדורנו כשאפילו תשובה לא עשו לפני כן. ואעפ"כ עשה השי"ת נפלאות כאלה שהיה בכוחם להפוך כולם לצדיקים, ואיך נעשים נפלאות כאלה בדורנו. אלא זהו ענין היחוד שאינו מוכרח אפילו ממעשי האדם, ויכול להושיע גם הרשעים כשרצונו ית' לעשות כן. ומכאן חזקה התקווה לביאת הגואל צדק, ואל יפול בלב ספק "וכי ראויים אנו לכך", כי זהו סוד היחוד שאין השי"ת מוכרח להשתעבד למעשי האדם. וכך היה ביציאת מצרים שהיו במ"ט שערי טומאה והיה צורך לחפש עבורם זכויות להנצל ואעפ"כ נושעו.

"אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי", זהו מצב היחוד השלם. אין לו בעולמו כלום, אפילו לא זכות מצוות ומעש"ט, כל מבטחו בהשי"ת בלבד, כי הכל תלוי אך ברצונו יתברך, אפילו מעשים טובים אינם מוכרחים לחייב, ואין מקום לקושיות היכן

היה שאלה וקושיה מאחי הרב יחיאל, איך אפשר להבין עמדת המשגיח שדימה נסים של ששת הימים לנסים של יציאת מצרים, ומשום זה חשב שהכל טעות ולא אמר זה המשגיח מעולם, ועל זה השבתי:

"בענין המשגיח זצ"ל, יכול להיות שאמר רק נוסח כזה, שאיני יודע אם הנסים של ששת הימים הם כמו נסים של יציאת מצרים או לא, אבל לא פחות מזה, ואני שמעתי זה גם מהרבה בחורים שהמשגיח דיבר בנוסח כזה, אני הגעתי לפוניבז' באייר שנת תשכ"ח, קרוב לשנה אחר מלחמת ששת הימים, ועדיין דיבר בהרבה דרשות על הנסים של ששת הימים וזה יסוד האמונה שאפשר ללמוד מזה, שהקב"ה נמצא כאן ושהארץ היא שלנו, (וואו נעק בקולי קולות 'די לאנד איז אונזער' = 'הארץ שלנו') וצריך לראות בחוש השגחה של הקב"ה, ודיבורים שלו היו מפורסם באותו תקופה, ואפשר להבין ק"ו, אם אחרי שנה של המלחמה דיבר כ"כ על מלחמה הזו, עאכ"כ במשך כל השנה ממלחמת ששת הימים עד אז, איך דיבר.

ורק אחר פטירתו של המשגיח, בשנת תשל"ד, ואז החליטו הבחורים שהרב שך זצ"ל יאמר שיעור מוסר, ואז נשתנו כל המהלך הזה, והכחיש כל התיחסות של הקב"ה למלחמה הזו, והחשיב מלחמה זו רק חטא ופשע ולקחת הארץ בכוחות עצמו, והתגרות באומות וחטא של המעפילים, והנהגת עשו של על חרבך תחיה, וכבר קיבלנו מאבותינו שא"י יכולים לקחת רק ע"י אליהו הנביא ולא בכוחות עצמנו, הכל כמו שכתוב ב'מרש' אמנה' פ"י תולדות (אצל הרב שך נחשב כיבוש ששת הימים כלקחה בכוחות עצמנו).

ואז נשתכח כל מה שהמשגיח דיבר וכל השקפה של פוניבז' נתהפך מן הקצה של הקצה. ולכן גם מי שהעתיק הדרשות של הרב יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כמו הרב נחמן גלינסקי זצ"ל 'אור יחזקאל', השמיט כל ענינים אלו, כי הרי היו שורפים או גונזים את הספר אילו היה מעתיק את זה, ומי שהוא מתחשב עם מה יאמרו הבריות, לא כותב דברים שגורם שרפה או גניזה.

ומה שאתה מקשה איך יכול להיות הדמיון, הנה אינו מחויב להיות הדמיון בדרגא של נסים של שינוי טבע, אלא בניסים בתוך הטבע, אולם למי שרוצה להתבונן רואה כאן נסים עצומים בהשגחה עליונה, שבששת ימים כבשו שטח ענק כזה שאפילו בזמן יהושע בן נון לא כבשו שטחים כאלו בזמן קצר כ"כ וכן היה מלחמה נגד שבעה אומות, מצרים סוריא לבנון עיראק ירדן ערב סעודיה, ועוד אומה שאיני זוכר.

אחרי מלחמת ששת הימים, שמעתי את המשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שדימה נסים של מלחמת ששת הימים לנסים של יציאת מצרים, ואמר הרבה פעמים שזה מראה לנו איך הקב"ה נמצא בתוכנו ונתן לנו את הארץ הזאת והארץ היא שלנו, ובאותו כיוון היה אז דעת הג"ר חיים שמואלביץ' ר"י מיר זצ"ל. (רק לא שמעתי את הביטוי שלו באופן מדויק) וזה בגדר בזאת תדעון כי א-ל חי בקרבכם.

הגאון הרב שך זצ"ל שקיבל תפקיד 'משגיח' (נוסף על תפקיד ראש ישיבה) בערך בשנת תשל"ה, אחרי פטירת המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בשנת תשל"ד, דיבר בכיוון הפוך לגמרי, ודימה מלחמת ששת הימים למצב של המעפילים, ומבוסס על דעת בעל ויואל משה (האדמו"ר מסאטמר ר' יואל טייטלבוים זצ"ל) וממילא תמך במוחלט בהחזרת שטחים. וזה בגדר לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם, וכן החשיב את כל מי שבדעה אחרת, כמי שאין לו כלל דעת תורה. ואינו שייך ליחס אליו תואר של מנהיג ישראל אף אם הוא ת"ח גדול. וכן אסר על כל אדם לחוות דעה בענין זה אם זה מתנגד לדעה שלו. כי חוות דעת בנושא זה שייך רק לגדולי ישראל, והוא זה שעמדה שלו כולל דעת כל הגדולים, וכל החולק עליו, נקרא שחולק על כל הגדולים.

הגאון הרב עובדיה יוסף (שליט"א) [זצ"ל], בתשובתו על שטחים תמורת שלום (הוצא בתחומין חלק י' עמוד 42) עשה סניף משיטת סטמר, ולא במוחלט, וזה בגדר היש ה' בקרבנו אם אין, והוא התנהג ע"פ גישה זו, אולם לא פסל מי שחולק עליו בזה.

בשנת תשל"ה הלכתי לצרפת להקים שם כולל, ובשנת תשנ"ב, כשחזרתי מצרפת לא"י, ביררתי את הנושא לגופו של ענין מן המקורות, ויצא שהצדק עם המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ודעימיה, (אף שבשעת הדקשות עצמם לא הבנתי עמדתו כי לא ביררתי את הנושא) וחברתי אז כמה מאמרים על זה, כמו 'שוב אשיב אליך' 'חשיבות ארץ חמדה', (לא כתבתי אז שום דבר נגד הרב שך רק הסברתי ציור הלכה בנושא א"י) ונכנסתי אצל הרב שך זצ"ל לנסות לדבר אתו שלא יסכים לתת הגולן לסורים, אולם כששמע שאני מדבר על הגולן, דחה אותי בשתי ידיים ואמר 'לא אצלי, לא אצלי' וכיון שנוגע להצלת עם ישראל וארץ ישראל, פרסמתי החוברות בהרבה מקומות שכולל גם פוניבז'. עכ"ל.

ועוד שם:

"מתוך מכתב בענין עמדת המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שדימה הנסים של מלחמת ששת הימים לנסים של יציאת מצרים.

ע"כ ריכוז דברי הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל.

דעות נגדיות

הקדמה לאות זו

מפני שיש באות זו ביקורת על מקצת גדולי ישראל, רצינו לבאר כאן שהביקורת מצטמצם אך ורק בהנושא עצמו שכתבנו כאן, אולם כל אחד מגדולים אלו יש לו חלק עצום בהרבצת תורה ובנין מוסדות התורה והצלת עם ישראל מן השמד הרוחני שהביאו לנו ראשי מדינת ישראל וכל הממשל אשר חוקקו חוקים אנטי דתיים והעברת עם ישראל על הדת, ובלי הגדולים האלו לא היה נשאר בהרבה מקומות מתורת ה' שריד ופליט, ע"כ ההקדמה.

דברי הרב שך

בספר מראש אמנה מהרב שך זצ"ל (פנשת תולדות, מתוך מכתב תשל"ח) שנאמרו לתמוך בשלום תמורת שטחים, נכתבו דברים שהם נגד כל הפסוקים האלו בתורה ונביאים, ובעיקר נגד דברי יחזקאל הנביא, ונגד יסוד הרמח"ל של יחוד ה'.

ונעתיק דברי הרב שך בענין ישועת ה' לרשעים, וז"ל: "הקבלה שבידינו, המסורה לנו מאבות אבותינו, היא שישועת ה' באה אך ורק אם ניטיב דרכינו ונשוב אל ה', אבל, ח"ו, אם לא ניטיב דרכינו, אין זו ישועה!", ואם בכל זאת מדמים אנו לראות ישועה גם כעת, כשמצבנו הרוחני הוא בנסיגה, עלינו לדעת שאין זו אלא נסיון וח"ו בסופו של דבר, עלול להתגלות כי אין זה ישועה והרוחה כלל". עכ"ל¹.

¹ המאמר השלם של הרב שך בענין, וז"ל: "ויתן לך הא-לקים (ובלשון)

מצב הענינים כיום גורם לבלבול אפילו אצל בני תורה רבים.

לדעתי, כל זה הוא נסיון עבורנו - האם נעלה דעתנו מחשבה פסולה כי "כוחי ועוצם ידי" עשה כל זה, לכבוש ארץ ישראל כולה, וכי בכוחנו ובחכמתנו נחזיק בה.

במסכת בבא מציעא (קף נט:) מתארת הגמרא את מה שאירע בבית המדרש בעת הויכוח בין רבי אליעזר וחכמים בסוגיה של טהרה וטומאה, יצאה בת קול מהשמים והורתה "הלכה כרבי אליעזר" עמד רבי יהושע על רגליו ואמר, לא בשמים היא! כבר ניתנה תורה שכתוב בה "אחרי רבים להטות", וכך תהיה ההלכה על פי רוב, מבלי

ועי' רמב"ן (סוף פר' בל) שזה עבודת האדם להבין ניסים נסתרים מכח ניסים של יציאת מצרים, וכאן היה הדברים בגילוי גדול, רק יותר מלובשים בטבע מניסים של יציאת מצרים, אבל זה לא מפקיע לדמות ערך הנסים זה לזה, רק הבחירה הוא יותר קשה, וכן בנס פורים היה הכל נסים בלי שינוי טבע כלל, ושם היה הדבר יותר בהסתר ממה שהיה במלחמת ששת הימים. שהיה הרבה יותר בגילוי. ובכל זאת אומרים בפורים על הנסים ועל הפורקן וכו'. עכ"ל.

ועוד שם: הגאון רבי חיים שמולביץ זצ"ל החשיב מאוד מלחמת ששת הימים, וכן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל דרש בכל הדרשות אחרי המלחמה על האמונה בהקב"ה שעזר לנו ועשה נסים גדולים ודימה זה לנסים של יציאת מצרים, וקרא "הארץ היא שלנו" "המדרכנו על במות אויבנו וירם קרננו על כל שונאנו", וכן היה דעתו של הרב מפוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, עכ"ל.

ועוד שם: "העמדה של הג' שבועות זה אחד מן הציורין וסניפין שגרמו להגאון הרב עובדיה יוסף (שליט"א) [זצ"ל], לעשות נידון על ויתור של חלקי א"י כמבואר בתשובתו (הוצא בתחומין חלק י' עמוד 42) ולא הרגיש שכבר כמה פעמים נתבטלו השבועות האלו, ובפרט אחרי מלחמת ששת הימים, שהקב"ה עזר בניסים גדולים לעם ישראל, וכמבואר מאסא מלך יהודה, והוא הושפע מבעל ויואל משה זצ"ל, כמבואר בתשובתו שם שכתב לעיין בספר ויואל משה "ומשם בארה", וגם הושפע מהרב שך (שליט"א) [זצ"ל], והרב שך (שליט"א) [זצ"ל] הושפע הרבה מדעה של בעל היואל משה זצ"ל, שהספיד עליו שהוא רבו בנוגע לציונות, וחלק בזה על הגאון רבי חיים שמולביץ זצ"ל והמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל והרב מפוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, עי' אות ה', והדעה של הרב שך נכנס לפוניבז' רק אחרי פטירת המשגיח זצ"ל בשנת תשל"ד.

מה שכתבתי שהגאון הרב עובדיה יוסף (שליט"א) [זצ"ל] הושפע מהרב שך שליט"א, זה ניכר מאוד מהתשובה הנ"ל שהובא בתחומין וכו'. עכ"ל מורנו הגר"י ברנד שליט"א.

ובספר 'אתחלתא היא' (ח"ב, עמוד רס"ט): "וידועים הדברים על הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', כמה התפעל מגודל הנס של מלחמת ששת הימים והיה משווהו לנס קריעת ים סוף...".

באמונת המשיח, וממילא כיון שכל הכיבוש לא נעשה ע"י משיח, זה לא מהקב"ה, וזה לא מתייחס לברית של הקב"ה לאבותינו לתת לנו את הארץ. וזה ע"פ שיטות המתנגדים בכנסייה הגדולה השלישית במרינבאד, שהתנגדו להקמת המדינה, ואחד מהם היה הרב אלחנן וסרמן הי"ד, ואלו שהתנגדו בלי שהגיעו לכנסייה. אולם רוב גדולי ישראל בכנסייה הגדולה אז לא סברו כך, ואמרו שיש אפשרות להקים מדינה גם בלי משיח. ומה שעושים השתדלות זה לא נחשב בכוחות עצמנו, אלא גם זה מפי הקב"ה, הארכנו בזה במאמר **"ביטול ג' שבועות"**, כל הראיות ליסוד זה, ואחד מהם מסדר הברכות בתפילת שמונה עשרה, שקיבוץ גלויות כמה ברכות לפני 'את צמח דוד', ומבואר בגמרא (מגילה דף יז ע"ג) שסדר הברכות נתקנו ע"פ סדר הגאולה.

וע"י במאמר **"כל הכופר בטובתו של חברו, סופו שיכפור בטובתו של הקדוש ברוך הוא"**, שמי שאומר שהכיבוש של א"י הוא לא מכח בריתו של הקב"ה לתת לנו את הארץ, הוא בכלל כופר בבריתו של אברהם אבינו. ומי שבגלל זה מוכן למסור שטחי א"י לגוים, הוא בכלל מפיר בריתו של אברהם אבינו.

וכן בתוך המאמר יש בעיה חמורה בהגדרת הפגם של **"כוחי ועוצם ידי"**, שהפשט האמיתי מה שכתוב בתורה הוא, שאם יהודי מצליח בהשתדלות הוא צריך להאמין שהקב"ה נתן לו את הכח הזה, כמו שנאמר (דברים פ"ד ח) **"וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְיָן לְךָ כָּח לַעֲשׂוֹת חַיִּל לְמַעַן הָקִים אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה"**, והרב שך מפרש שמכיון שהם עשו בכוחותיהם, באמת זה לא מתייחס להקב"ה. ובזה החילוק הגדול בין הרב שך ובין הרב יחזקאל לוינשטיין, שהרב יחזקאל לוינשטיין ג"כ צועק נגד הטענה של **"כוחי ועוצם ידי"**, אבל הוא מגיע בעקבות זה למסקנה שהקב"ה הוא שנתן לנו את הארץ וצריך להודות לו ולהכיר בניסים, והרב שך מגיע למסקנה שזה לא הקב"ה עשה אלא בכוחות עצמנו והכיבוש היה באיסור וממילא אסור להודות להקב"ה כי זה לא הוא שעשה את זה, והארץ אין לו חלק מן השמים, וממילא אין בו איסור למסור לגוים, ומי שדר שם מתגרה באומות וכו', וכל השתלשלות התוצאות החמורות הוא מגישה זו.

נקודה הבאה אנו מוכרחים לציין, היות שעדיין יש תופעה כזו בעולם. והוא שהגאון הרב שך זצ"ל הוסיף עוד הנהגה, שפסל ורדף ולחם מלחמת חרמה נגד כל מי שהתנגד לדעה שלו, עד שהרבה תלמידי חכמים גדולים שהיו בדעה אחרת הוכרחו לשים יד על פה ושתקו כדי שלא יהיו נפסלים ע"י הרב שך והשופר שלו העיתון 'יתד'

הנה חלק בזה הרב שך על יסוד היחוד, שהרב שך טוען שהקב"ה משועבד לחוקים שחקק, ואינו רוצה לעזור למי שאינו שומר תורה ומצוות. אולם אין הדבר כן, אלא זה יסוד של אמונת היחוד שהקב"ה אינו משועבד לחוקים שחקק, ואם רוצה להושיע את ישראל בלי שום זכות יכול להושיע, וממילא אם רואים שהקב"ה הושיע את ישראל בלי זכות, צריכים אנו להודות להקב"ה על הישועה, ולהכיר שכאן נתגלה יחוד ה' שאינו כפוף לחוק שחקק. ולא לומר שאין זה ישועה. וכן להבין שהקב"ה פעל כאן למען שמו ולמען בריתו עם אברהם יצחק ויעקב לתת לנו את הארץ, ולא מזכותינו.

יש שם עוד כמה טעויות ביסודות האמונה, ואחד מהם שהוא טוען שאין כיבוש א"י רק ע"י משיח, וזה נכלל

להתחשב בהוראתו של הבת קול משמים. וביאר רבנו נסים גאון (מונח) בשיטה מקובלת ט) שהמופתים והבת קול מהשמים היו נסיון לתלמידי חכמים שבאותו דור, האם יניחו את הקבלה שבידם והגמרא שבפיהם עקב המופתים האלו כי תורת ה' תמימה, וכבר ניתנה מסיני.

הקבלה שבידינו, המסורה לנו מאבות אבותינו, היא שישועת ה' באה אך ורק אם ניטיב דרכינו ונשוב אל ה', אבל, ח"ו, אם לא ניטיב דרכינו, אין זו ישועה! ואם בכל זאת מדמים אנו לראות ישועה גם כעת, כשמצבנו הרוחני הוא בנסיגה, עלינו לדעת שאין זו אלא נסיון וח"ו בסופו של דבר, עלול להתגלות כי אין זה ישועה והרוחה כלל.

ומה כואב הלב, לשמוע דרשות כי עלינו ללמוד מאיזה גוי, ערל וטמא, שידו מלוכלך בדמינו, שהוא יהיה הדוגמא עבורינו על אומץ לבו ועמידתו על דעתו, בלי להכנע ללחצים, הרעיונות האלו אינם לפי רוח ישראל סבא, כי לא כדרכי אומות העולם דרכינו, הם כל חיותם ויניקותם היא מברכתו של יצחק אבינו לעשו, על חרבך תחיה.

הם מחויבים ללחום בכוחם על זכויותיהם, כי כל ברכתם מותנים בכח החרב, ואילו אנו, מתברכים מברכת יצחק אבינו ליעקב "ויתן לך הא-לקים" משמעותה של אותה ברכה היא, כי אנו זוכים בארצנו מכח מתנה מהקב"ה, ובשום אופן איננו יכולים לזכות בארץ ישראל בעצמנו בכוחנו, לפני זמן הגאולה שנקבע משמים. עם ישראל הוא עדיין בגלות, עד ביאת הגאול.

ואפילו בזמן שנמצא בארץ ישראל, כיבושה של ארץ ישראל כיום והמצאותנו בה, אינה גאולה ולא אתחלתא דגאולה.

המושגים "גלות" ו"גאולה" מתייחסים למצבים שבהם מתיחד הקב"ה לעם ישראל, ולא לעובדות שנקבעות ביוזמה עצמית, אדרבה, מצווים אנו שלא להתגרות באומות העולם. אם רצונו ללמוד לקח, עלינו ללמוד מפרשת "ויעפילו לעלות אל ראש ההר" שהיה הנסיון הראשון לכיבוש הארץ ביוזמה עצמית, וסופו שנגמר ב"ויכוס" (במדבר יד מז).

העצה היחידה שיש לנו כיום, ביחסנו עם הערבים, היא עצתם של חז"ל בדרשתם על הפסוק "הקול קול יעקב והידים ידי עשו", בזמן שקול קול יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין ידיים ידי עשו, ואין עצה אחרת כי "אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר". עכ"ל.

גילוי יחוד ה' במלחמת ששת הימים ❖ יא

הגדול. והנה הנחיל השם כל העמים להם לזרעו של אברהם, אחד מהם לעשו, והשאר לישראל שהוא הבן הבכור, ואין ראוי לגזול מעשו את אשר הורישם הא-להים, כי השם יקצוף על הגזול מהם נחלה שהנחילם הוא יתברך **כאשר יקצוף על הגזול מישראל הארץ אחרי שינחילנה להם**, וכענין שיאמר (וימיה יז יד) על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את עמי וגו'". עכ"ל.

וכל גישה זו של תמיכה בחורבן יישובים, השורש הוא שמכחיש שהקב"ה נתן לנו את הארץ הזאת.

וגם כעת אלו ממשיכי דרכו של הרב שך עושים השתדלות כדי להחריב יישובים, עי' בזה במאמר "**הויכוח עם ח"כ משה גפני בנושא חורבן יישובים**", וגם לאחר שכל בר-דעת ראה את התוצאות הנוראות מהסכמי אוסלו באלפי הנרצחים; וכן לאחר חורבן גוש קטיף שהחמאס ירו טילים ברחבי אר"י – בכ"ז המשיכו הללו בעצימת עיניים לתמוך במסירת שטחי ארץ ישראל. וכן יש ממשיכי דרכו של הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל שעושים השתדלות להחריב יישובים, על אף שהוא בעצמו כבר התחרט על מה שעשה בנושא זה בהסכם אוסלו².

עי' בהעתק המאמר השלם של הרב שך בספר שלנו **בזאת תדעון כי א-ל חי בקרבכם**, ובמה שהשגנו עליו.

² הגר"ע יוסף בפסק הלכה: "שטחים תמורת שלום" אינו תקף, וז"ל:

אל כבוד יקירנו אחינו בית ישראל תושבי יש"ע השם עליהם יחיו.

שלומכם ישגא לעד.

ברצוני להבהיר את עמדתי בעניין יש"ע. לא פעם הסברתי מכבר כי פסק ההלכה אשר נתתי בזמנו "שטחים תמורת שלום" אינו תקף כלל לרגל המצב הנוכחי, אני התכוונתי אך ורק לשלום אמת, בו ירושלים וסביבותיה ישכנו לבטח, בשלום בשלווה. אולם עתה, עינינו רואות וכלות כי אדרבה מסירת שטחים מארצנו הקדושה גורמת לסכנת נפשות. לא לשלום כזה ייחלנו ולא לנער הזה התפללנו. לפיכך הסכם אוסלו בטל ומבוטל, כי אני שלום, וכי אדבר המה למלחמה. ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים.

והנני מברך אתכם בכל לב ונפש, יוסף השם עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם. השם ישמור צאתכם ובואכם לחיים טובים ולשלום מעתה ועד עולם בימיכם ובימנו תיוושע יהודה וישראל ישכון לבטח, ושב יעקב ושקט ושאן ואין מחריד.

באהבה רבה,

דו"ש וטובתכם בלב ובנפש

עובדיה יוסף

נאמן, ומי שרוצה לפרסם דעתו המתנגדת לזה של הרב שך, היה נכנס למצב שיפסלו אותו בכל מכל כל, והיה נרדף בהרבה עניינים, וכן לא היה שום תועלת גם למי שהוא גדול בישראל להביע עמדה נגד הדעה של הרב שך, שהרי אם יעשה זאת, תיכף היה נפסל מלהיות גדול בישראל והיו קוראים לו שהוא ירד מן הדרך ואין לו 'דעת תורה' והוא מובדל ומוחרם וכו' וכו', וממילא הדעה שלו היה נחשב כדעה פסולה שאין לה שום ערך, ומה תועלת להביע ברבים עמדה כזו, הרי מה שמביע כעת בין כך לא יתקבל, ומאידך נפסל כל מה שהוא אומר בדברים אחרים. (ידוע דרכו בקודש הרבה פעמים, שאם גדול אחד בישראל מתנגד בדבר מסוים לדעה של הרב שך, פסל אותו הרב שך את כללות האדם, ולא רק בנושא זה).

וגם כעת יש מקומות שמפחדים לומר שהקב"ה עשה לנו ניסים במלחמת השחרור ובמלחמת ששת הימים, בפחד על שידוכים ועל ילדים שלו שלא יכניסו אותם לחיידר.

אולם הרב שך דיבר ברבים רק אחרי פטירת הרב יוסף שלמה כהנמן (הרב מפונזי) זצ"ל, והמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל.

מכח כל זה נעלם ונשכח לגמרי בהרבה מקומות הדעה של המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין וכל אלו שהלכו בדעה שלו, בין אלו שהביעה עמדה אחרת לפני הופעת הרב שך ובין אלו שחשבו אחרת והוצרכו לשתוק, ורבים מן הציבור עדיין חושבים שמה שכתוב בתורה זה אך ורק מה שהרב שך אמר, על אף שבתורה נביאים וכתובים וחז"ל כתוב מפורש כדעה האחרת.

התוצאה של הגישה של הרב שך היה שלא החשיב כלל את מלחמת של ששת הימים לישועת ה' אלא התגרות באומות ולקחת א"י מכח עצמינו, ועל כן תמך בחורבן יישובים, כפי מה שנתבאר בהמשך המאמר של מראש אמנה בענין החזרת שטחים, ויש בזה איסורים רבים מאוד להחריב יישובים ולמוסרם לאויב שרוצה להשמידו, כגון איסור לסכן כלל ישראל המבואר בשו"ע (או"ח סי' קכ"ט סע' ו'), ואיסור מוסר, ואיסור גזל, ואיסור לא תחנם, ואיסור לא תעשון כן לה' א-לקיכם בחורבן בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואיסור שבירת משפחות. ועוד איסורים חמורים רבים.

עי' רמב"ן (דברים פק ב) וז"ל: "והנה אמר כי החורים שהם לאברהם ישבו בשעיר לפניו, ובני עשו שהם זרע לאברהם ירשו אותם וישבו תחתם **במעשה נס**, שהיו הם עם רב בארצם ועשו בא לגור שם ונתחזק עליהם, כאשר עשה ישראל ליתר הגוים של אברהם אשר נתן השם להם בכחו

איך יתכן שגדולי ישראל יטעו בדברים האלו שהם יסודי הדת

התירוץ הוא, שמצאנו פרשה שלמה בתורה, שעניי העדה שהם סנהדרין הגדול, טעו בדיני עבודה זרה, שזה כמו ביטול כל התורה כולה.

כמו שמבואר בחז"ל על הפסוק (במדבר פקק טו כג) "וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה אשר דבר ה' אל משה: (כג) את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרכיכם: (כד) והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (כה) וכפר הכהן על כל עדת בני ישראל ונסלח להם כי שגגה הוא והם הביאו את קרבנם אשר לה' וחסאתם לפני ה' על שגגתם".

ופירש רש"י (טז) וז"ל: "וכי תשגו וגו' - בעבודה זרה הכתוב מדבר, או אינו אלא באחת מכל המצוות, תלמוד לומר את כל המצוות האלה, מצוה אחת שהיא ככל המצוות, מה העובר על כל המצוות פורק עול ומפר ברית ומגלה פנים, אף מצוה זו פורק בה עול ומפר ברית ומגלה פנים ואיזו, זו עבודה זרה". עכ"ל.

ואם אפילו בע"ז רואים שגדולי ישראל יכולים לטעות, ממילא ה"ה בענין טעות ביחוד ה' ובקיום בריתו של אברהם אבינו.

וכן מסכת הוריות בנוי על הכלל הזה.

ועיי' בספר ויואל משה מהאדמו"ר מסטמיר זצ"ל (מאמר ג' שבועות סי' קמט) שהאריך הרבה בענין זה של טעות של גדולי ישראל שיכולים לטעות גם בע"ז, והיינו ע"י חטאי עם ישראל זה גורם שגדולי ישראל יטעו. ולשיטתיה שכל ענין של ציונות הוא ע"ז וכפירה ומינות לעבור על ג' שבועות, והוא העבירה הכי חמורה שיכולים לעבור, אפילו היה נעשית ע"י צדיקים גמורים, וכל אלו שתמכו בהקמת המדינה עברו על כל זה - ממילא הביא את הפסוקים האלו, ללמוד שיכול להיות טעות אצל גדולי ישראל, אפילו בדברים הכי חמורים.

הנה יסוד הענין שיכולים גם גדולי ישראל לטעות גם בע"ז בודאי נכון, אולם לא הרגיש שבנושא זה נמצא דוקא אצלו הטעות, וע"ע במאמר **ביטול ג' שבועות**, השם הטוב יכפר בעד.

אזהרה שלא להמשיך אחרי החילונים במה שאסרה תורה

עוד יש להזהיר כאן שכל זה רק לענין להודות להקב"ה על הנסים, ולהכיר שכעת הקב"ה קיים שבועתו לתת לנו את הארץ עכ"פ חלקית, אבל זה לא מצדיק ח"ו לעבור עבירה וללמוד ממעשה החילונים דברים שהם נגד התורה, אלא צריך ללחום למען האמת להקים דת על תילו בכל ענינים.